

DRIE VERDIENSTELIJKE GERAARDSBERGSE MARKTZANGERS

JOZEF SADONES - 1755-1816

HERNY SADONES - 1796-1840

BENEDICTUS (van) TRIMPONT
ca. 1800-1850

deel 2

door Gaston IMBO.

Joseph SADONES - 1755-1816 40 JAAR LANG ZINGENDE NIEUWSBRENGER

V. DE "MENS" SADONES.

Zoals wij in ons vorige bijdrage reeds schreven had Sadones in het prille begin van zijn lange zangerscarrière een goede les geleerd: **niet tegen de gangbare opinie ingaan.**

De liedjeszangers, gedegen informatici niet zonder invloed op de gedachtenwereld van de kleine man, moesten al gauw hun productie aan de **censuur** voorleggen en waren dus "financieel en moreel verplicht" het heersende politieke regime op te hemelen: ze moesten dus, in een zeer onstabiele periode (1770-1815) de huik naar de wind hangen en vandaag verbranden wat ze gisteren aenbeden hadden.

Niet te verwonderen dat "Sadones-componist, regten haeter van den twist", in de dagelijkse omgang een **voorzichtig** man was, die goed op zijn tellen lette: "maer ik 'n tragt niemand 't hindren !"

In zijn "**Liedeken van den hedendaagschen handel**" illustreert hij treffend dat kritiek gemakkelijk is en dat men toch maar beter voor eigen deur zou vagen:

"Dat iedereen zijnen hof
Reijnigt van kruid en stof,
Dan verdient hij lof".

Ongetwijfeld heeft Sadones een **mooie stulver** verdiend:

"Door mij Sadones een **mooie stulver** verdlend
Nu ben ik een openbaren geld-ontvanger".

Het gezin, waar de vrouw "spellewerkte" en "winkel hield" kende een **betrekkelijke welstand**. Hij was een welstellende burger geworden. Dat er lieden jaloers waren op dien straatzanger en trachtten hem in zijn eer aan te tasten, zal wel waar geweest zijn. Men heeft hem van **plaglaat** beschuldigd, waarop de **eerlijke** en **rechtgaande** Sadones

kordaat (zoals steeds in liedjesvorm) reageerde:

"Wat Sadones verkoopt of zingt
't Is eijgen werk dat hij opbringt,
Noijt steelt hij, zoo men hoort of ziet,
van zijne broeders werken niet,
Zoals somwijlen een capoen
Uijt nijd en baetzugt komt te doen".

(Lof der wevers.)

Leed hij zelf nogal erg onder die **kwaadsprekerij** ? Zo te zien wel, want hij geeft er de "kritikasters" bij herhaling van langs, o.a. in het volgende **Manneken-Pislied**, waar Sadones blijk geeft van een **ongelooflijke erditie**: (uitleg van de becijferde woorden in voetnota).

"Gij Cretiquers(1) met Momus(2) schaer,
Gij Midas(3) kinderen al te gaer,
Neemt hier aen hem(4) een leer,
Want 't is meerder eer,
Swijgen als veel spreken(5),
Als gij ieder laet in ruste en vré,
Gelijk ons Pieterken(6) van dese sté,
Zult gij worden bemint,
En elk sal wel gesint
U houden voor sijn vrindt.

(Liedeken tot Lof van Manneken-Pis)

Zelf **geveleid door zijn boekengeleerdheid** komt Sadones daar nog eens op terug in het volgende liedje "**Rust en vré**"

"Ik weet dat Momus(2) schaer
met alle Midas(3) kinderen,
Willen door schimp en spot,
hun evenmens verminderen,
Maer een Minerva's(7) kind
begaeft met goed verstand,
laet elk in rust en vré
in steden en op 't land.

Beschouwt Sadones zichzelf als een "Minerva's kind", of spreekt hij in het algemeen?
In het eerste geval moet hij wel een groot gedacht van zichzelf gehad hebben en was het succes hem naar de kop gestegen, dit dan in tegenstelling met zijn bede:

"O God, ben ik bestemd tot rampen of tot smart
Plant in mij geduld, rukt hoogmoed uijt mijn hart.

---

(1) Cretiquers: vitters, kwaadsprekers, kritikasters; Fr.: critiqueurs.

(2) Momus: God van de spot (Griekse mythologie)

(3) Midas: Mytisch koning van Phrygië, die door aanraking alles in **goud** veranderde. Was scheidsrechter in een muzikale wedstrijd tussen Apollo en Pan, en hij kende de prijs toe aan Pan. De verbolgen Apollo veranderde de oren van Midas in **ezelsoren**.

(4) Hem = Manneken-Pis.

(5) Le silence est d'or.

(6) Ons Pieterken = Manneken-Pis.

(7) Minerva: Romeinse mythologie, godin der wijsheid en kennis, beschermster van kunsten en wetenschappen, krijgsgodin en patrones van Rome.

Knibbelaars en betweters mijdt hij als de pest:

"Door Sadones, Zanger en dichter,
maer hij blijft cretiquers zwigten, met permissie"

Uit vele passages in zijn liederen blijkt niet alleen dat hij iedere ruzie met gelijk wie wil vermijden, maar ook dat hij een **ljverlge, goed gehumeurde, eerlijke en nederige volksmens** was.

Zijn **devies** was: "Vreugd en ramp, vuld mijn lamp,

En **Wijntje en trijntje** heeft hij, naar eigen zeggen, ook niet versmaad."

"Sadones agt wel Bacchus
maer smaed Venus niet g' heel.

Alles is middelmaat
agt hij het beste deel".

(Maat in alles, in niets overdrijven en altijd voorzichtig zijn).

"Eerzame ambachtslui in de week en romantische bohémiens 's Zondags typeert J. Kuypers de marktzangers. "Armoezaaiers hun leven lang", niet toepasselijk op Sadones, die een **succesrijk zanger** was, een **eerlijke, slimme burger**, die geen ander ambacht dan dit van volkszanger uitoefende.

"Door mij Sadones Componist,
Verschoont hem als hij mist".

Prof. S. Top noemt hem een **geletterd man** die wellicht tot de **rederijkerskamer** behoorde. André Batselier (Kroniek van het Toneel...) vermeldt zijn naam nergens.

VI. NOG ANDERE SCHRIFTUREN VAN SADONES.

Vier jaar lang, van 1710 tot 1813, gaf Sadones bij Snoeck, Korte Munt te Gent een "**Nieuwen Zang-Almanak** uit (prijs 6 oorden).

De Almanak van 1810 bevat, zoals de gekende blauwe Snoeckjes van nu, weersvoorspellingen, data van kermissen en jaarmarkten, van gildefeesten en processies, spreuken en natuurlijke liedjes van de populaire J. Sadones "Componist tot Geeraerdsberge", waaronder een humoristisch specimen over de **klinkers en de medeklinkers** (in een periode van analfabeten pronkte Sadones graag af en toe eens met zijn kennis).

In de almanak van 1811 schreef hij een "**Historie van de verloren Zoon**", een loflied op de thuiswever (talrijk in Zuid-Vlaanderen): "**Lof aen de vliegende schietspoel**" en een leuke "**Vrugteloze Trouw-ontraeding**":

"Jan, en trouwt u leven niet,
Als ge wilt meester blijven,
of ge zult komen in 't verdriet.
Daer zijn veel kwaede wijven!
("Jefken is getrouwd, hij zit in de miserie").

In zijn standaardwerk "Le theatre villageois en Flandre" vermeldt Edm. Vander Straeten drie **toneelstukjes** (beter: schetches of kleine revue's) van Sadones:

- De wederkerende Requisitionnaire.
- De bekroonde liefde.
- De verdrukte weze.

Naar de titels en Sadones' schrijfkunst te oordelen moeten het hypermelodramatische draken geweest zijn, die misschien éénmaal op het repertoire van een obscuur dorpsgenootschap voorkwamen.

Sadones meest aangrijpende liederen werden tijdens gelegenheidsfeesten in gelagza-

len "gezongen en geacteerd". De stap naar de revue was niet groot: volkslied - café chantant - revue. Hoe het groeide leest men in "de geschiedenis van het café chantant" (Brugge 1987) van Willy Lustenhouwer.

VII. HET EINDE.

In 1815 werd Sadones zwaar ziek. Als hij schrijft: "Mijn jongste zoon bezorgt mij onderstand", bedoelt hij waarschijnlijk niet "materiële" maar wel "geestelijk en morele" steun.

De slepende ziekte velt hem op **18 oktober 1816** te Geraardsbergen.

Edmond Vander Straeten brengt hem hulde met de toepasselijke verzen van Armand Gouffé:

	vertaling
La gaité dicta ses chansons, Mais l' innocence peut les lire. A la fois discret et malin, En piquant jamais il si affligé. Sans ivresse il chante le vin, Er sans outrager il corrige.	Zijn liederen ontstonden uit blijdschap, Maar de onschuld mag ze lezen. Discreet en ondeugend tegelijkertijd, Stekelig maar niemand bedroevend. Hij bezingt de wijn zonder dronken te zijn, En hij verbetert zonder te beledigen.

Sadones was tijdens zijn leven reeds beroemd in gans Vlaanderen

In een zeer interessante studie "J. Sadones, liedjeszanger te Geraardsbergen" (in O.VI. Zanten, jg. XLIII, 1968n nr. 5) vertelt M. Van Wesemael een leuke en waar gebeurde episode.

Rond 1860 werd dichter **Napoleon Destanberg** (1829-1875) liberaal politicus, door een katholiek tegenstander verweten "Gij zijt een Sadones" !. Bedoelde hij daarmee "een weerhaan" of een "onbeholpen dichter rijmelaar" ?

Destanberg replikeerde, zoals het een dichter paste, met een gedicht getiteld: "Sadones", waarvan de eerste en de laatste strofe voor de kennis van onze rolzanger niet zonder belang zijn:

"Sadones was een arme vent,
Die met zijn liedjes veld en steden
Doorliep en gunstig stond bekend,
Omdat hij **altijd was tevreden**.
Hij zong van als het daglicht blonk,
om **eerlijk 't dagelijks brood te winnen**,
Hij zong nog als de zonne blonk,
En ging ter rust, **verblijd van zinnen**.

.....

Zijn hert was zuiver als een lied,
Zijn voet **ging recht gelijk zijn herte**
Een elk **bemodderen deed hij niet**,
Geen mensch deed hij vrijwillig smerte,
Hij stierf zoals hij had geleefd
Met geene vlek op zijn geweten,
Hij rust in vrede, **want hij heeft**
Het brood des lasters nooit geëten.

50 jaar na zijn dood was Sadones dus nog niet vergeten: dese twee strofen konden wel op zijn doodsprentje staan.

VIII. BETEKENIS.

Prof. Dr. J. Smeyers wijdt twee volle bladzijden (461-462) aan Sadones in deel IV (De Letterkunde in de 18e eeuw in Noord en Zuid) van de "Geschiedenis van de Letterkunde in de Nederlanden (Antw., A'dam. 1975). Een oordeel spreekt de professor niet uit. Hij schrijft enkel dat hij (Sadones) rond 1785 als liedjeszanger "**beroemd**" werd, dat hij pas op zijn vierentwintigste **leerde schrijven**, dat zijn liedjes **evolueren** met de politieke gebeurtenissen en dat zijn teksten wel eens **langdradig** zijn.

In één van zijn artikelen uit de reeks "Onze Vlaamse Componisten ofte Liedjeszangers", verschenen in de 8ste jaargang van "Volkskunde" (1895-1896), beweert **Pol De Mont** (1857-1931) dat de strofen van Sadones nog door het boerenvolk van tussen Zenne en Dender gekend waren. In de negentiger jaren van de vorige eeuw hoorde men Sadones' liederen nog op de Brabantse en Oostvlaamse kermissen zingen.

De woelige jaren tussen 1880 en 1904, met de opkomst van het **socialisme**, de **stakingen** voor betere levensvoorwaarden en voor algemeen stemrecht, zullen de herinnering aan 18de en 19de eeuwse rolzangers uitgewist hebben. Er werden toen andere, **agressieve loon- en broodliederen** gezongen door de lagere klassen. De oorlog 1914-1918 overdekte de rolzangersliederen volkomen met het waas der vergetelheid.

Betekenis hebben die liederen trouwens enkel uit **historisch en folkloristisch oogpunt**. De zangers kwamen uit het volk en zongen voor datzelfde volk. In hun liederen leren we dat volk kennen: hoe ze leefden, wat ze dachten, wat ze wensten. Ook hebben ze een onmisbare rol gespeeld in het **behoeden van de volkstaal** van totale ondergang

"Wij zijn als bed'laers die de spaend'ren
Opraepen van de tael van Vlaenderen"

(Twee versregels van een onbekende dichter anno 1783 !)

Op artistiek gebied zijn **99% van de volkliederden - 1740-1780 - volkomen waarde-loos**: "kermiszangers die wel aan het zingen, maar nauwelijks aan het schrijven en rijmen toe waren" (J. Kuypers).

De inhoud is platvloers, de onderwerpen zijn alledaags, de taal is verschrikkelijk slecht, alle poëtische inspiratie ontbreekt: "le style facile et incorrect qui caractérise les improvisations de Sadones" (E. Vander Straeten).

"Zijn dichtvorm vervalt van het meest overdreven pathos in de gemeenste platheden; zijn taal is allesbehalve zuiver en natuurlijk; ...hij is gewoonlijk erbarmelijk, langdradig en vervelend...echter niet van zekere aanleg ontbloot" (Pol De Mont, die hier wat betreft "de gemeenste platheden" wel overdrijft.

Sadones heeft zijn eigen **leuze**: "'t Is beter goed en kort, als lang waer veel aen schort" niet kunnen honoreren.

Maar Sadones was nog de slechtste rijmelaar niet.

"Van alle deze (rondzwervende dichters) was Sadones, wiens liefde voor taal en kunst in zijn geslacht schijnt voort te leven, wel zeker de beroemdste en de verdienstelijkste" zegt Snellaert.

Pol De Mont moet in 1895 vergeten zijn wat hij in 1890 (zie hierboven) over Sadones schreef: hij heeft het nu over "den groten Sadones wiens doorluchtige naam..."

Nu de tijd der rolzangers en der café-chantants definitief verleden tijd is, zakten al die soms verdienstelijke figuren weg in de vergetelheid.

Het is om nog even die kleurrijke tijd van simpele mensen en hun zingende nieuwsbren- gers in herinnering te brengen dat we dit artikel schreven, anno 1997, ongeveer 240 jaar na Sadones' geboorte.

**IX. OM DE GEÏNTERESSEERDE LEZER NU ZELF TE LATEN
OORDELEN OVER SADONES' KWALITEITEN EN GEBREKEN,
HEB IK HIER NU 5 LIEDEREN VAN HEM IN EXTENSO OPGE-
NOMEN.**

1. JOSEPH SADONES: "AERDIGE ONTMOETING".   STEMMEN: DEN CADET.

Nu omtrent de maend van Mey,
kwam ik met mijn schilderey,
in een schoon herberg getreden,
van Mans- en Vrouwliën,
'k dagt: hier moet ik hooren en zien

Men maekte daer veel getier,
en men dronk genever en bier,
men dede gedurigschenken,
Pier die riep, laet ons maer drinken,
het bier is nu niet dier,
Wij drinken nu met plezier.

Dan riep Tontjen henkel-voet,
'k hou mij aen 't genevergoed !
Voor zes oordjes heeft men een maetjen,
Ik kan drinken een geheel vaetjen,
zonder nog zat te zyn,
'k doen met u, riep manken Styn.

Hier op zey Karel Babet,
Over twee jaer 't was een plaquet,
dat men voor een banksken moest geven,
Nu is nog plaisir om leven,
Laet ons wezen verheugd,
den genever doet ons deugd..

Daer op zey lossche Mariaen,
tegen haer Genever-man,
Gy moet de genever schouwen,
met regt beklaegt m'alle Vrouwen,
die in trouw wezen vast,
met eenen Genever-gast.

Cis die vraegde haer waerom ?
Triene sprak wel zyt gy dom,
kan een vrouw vreugden raepen,
met die slouw Genever-knaepen,
geen vrouwen zyn kontent,
by eenen Genever-vent.

Jae sprak Trese dit is waer,
't waer beter voor ons te gaer,
dat den Caffé af kwam slaegen,
die zoo dier is tot ons plaegen,

dat m'hem schier derven moet,
daer hy ons zoo veel deugd aen doet.

Joos vraegde wat deugd doet hy
waer op schalke Wanne zey:
Hy maekt zatte menschen nuchter,
droeve Vrouwen maekt hy lugter,
Caffé verrykt den geest,
Vatte my Genever-Beest ?

Ik om deze reden loeg
waer op my 'gezelschap vroeg:
wat ik op die redens zeyde ?
ik sprak, ik mag 't alle beyde
't eene vooren en 't ander naer
en daer me gong ik van daer.

**2. J. SADONES: "VERWONDERWEERDIGE VICTORIE BEHAELD DOOR DE ZEGE-
PRAELENDE LEGERS DER SCHRANDERE NATIE VAN FRANKRIJK, ZOO OVER DE
KEYZERSCHE LEGERS, PRUYSSISCHE EN DUYTSCHER TROUPEN"**

Stem: Van den Lierman.

Komt hier ven breed en wijd,
Bemerkt hoe de regtverdigheyd,
Op het eynde segenpraeld,
Den lof, eer en winst behaeld,
Dit ondevind men aen het Frans geslagt,
Door gans de weireld gevreesst en gehagt
Om hun verstand,
Sy die den oorlog wierden aengedaen,
Van vier monarchen soo men heeft verstaen,
Met nog een deel van hun geslagt daerby,
Besmet met die Aristocracy,
Maer worden van de Natie altemael,
Verwonnen door hun kloekmoedig stael,
Vol van Prael.

Sardignen onverwagt,
S maekt hoe die Natie werd gehagt,
Hun heeft door hun moedig hand,
Ontruikt g' heel het Savoyen land,
Een deel van Italiën segt men publyk,
Is aen de Natie van het Fransche ryk,
En men segt ook,
Dat sy een groot deel van het Duytsche land,
Door 't moedig stael ook hebben overmand,
Manhunen Ments, Frankfourt ende Spier,
Leven al vry nae de Fransche manier,
Keerd u van daer naer het Neerland,
Daer staet hun segen Vaen gepland,
't Allen kant.

Bergen, Aet en Doornyk,
Yper, Meenen en Kortryk,
Oostende, Brugg' en Gend,
Met al die steden daer omtrent,
Syn op min als acht dagen in hun land,
Gans Henegauw met Vlaed'ren en Braband,
Is in hun macht,
Brussel, Antwerpen, Mechelen, Lier,

De Natie drenkt in Loven ook al bier,
Sy syn alreeds door het Luykerland,
Den Hemelsh segen kragt ende verstand,
Maekt van 't Fransche Volk het oud Romyns geslagt,
Dat 't heel al onder tribuut bragt,
Door hun kragt.

Men moet seggen voor gewis,
't Is dat hun saek regtveirdig is,
Want sy stryden voor 't gemeen,
Maer niet voor eenen mensch alleen,
Die een vloekwaardige depentie doet,
Met den aermen mensch syn vleesch en bloed,
Maer 't Fransche volk,
Stryd voor den Borger en voor den Landman,
Om syne Laesten kant fyn aftestaen,
Dus Broers vereenigt u met deez' geslagt,
Leeft lang in peys in vrede en in eendragt,
En singt met my thans uyer borst vivat !
Geheel Gallia, Belgica,
Ut sol la.

3. EEN LIEDEKEN GEMAEKT TOT LOF VAN HET MANNEKEN PIS TOT GEE- RAERDSBERGE.

Op de stemme Den groenen mey vol soete geur.

refr. 't Manneken pis staet op zyn beste,
hy wenst ider den goeden dag a, a, a,
van Zuyd en Noord, Oosten en Westen,
met eenen vriendelyken lag.

1.

Komt Borgers met ons kermis,
laet ons groeten 't Manneken-Pis,
die hier vol liefd' en vré,
woont in d'Edel sté,
van Geeraerdsberge
het is nu soo menig jaer,
dat hij aen ons jond te gaer,
zyn koel en klaer fontyn,
voor die 't zy groot of kleyn,
met dorst belaeden zyn.

3

Den Ketelaere met den Smit,
maekt hy door zyn waeters wit,
Hoedmackers ligt van sin,
met veel liefd' en min,
wild hy ook besproeyen,
al de been-houwers in dese sté,
konnen zyn nat gebruyken voor Thé,
Hairscherders, Paruquier,
die wilt spaeren het bier,
drinkt van zyn waeter hier.

2

Daer is niet een Herbergier
of zy nemen in hem plaisier;
hebben zy drank te kort,
hy zyn nat uyt stort,
om die te verlangen,
drinkt hy noyd ontloopt hy zyn gelaeg,
maer betaelt altyd den zelve dag,
als hy te kerremis gaet,
hy drinkt naer volgens staet,
maar nooit geen limonaedt.

4

Hy is tot idereen beleeft,
schoon hy voor niet te drinken geeft,
hy groet zeer liefgetal,
ook de Pelgrim al,
die van Halle komen,
ende nyt een seer goed borst,
laet hy ieder laeven zynen dorst,
nog noyt en word men sat,
van zyn koel vochtig nat,
wat Eer voor onse Stad.

5

'K geloof dat' er niet een Wever is,
 die klaegt van het manneken Pis,
 de Spinnerssen van 't land,
 konnen hunnen brand,
 door zyn waeters blusschen,
 al de Spellewerkerssen fyn grof,
 spreken van 't manneken Pis eer en lof.
 jae daer is vrouw nog man,
 die anders seggen kan,
 als eer en lof daervan.

7

Het is omdat hy hem wel draegt,
 als dat er niemand van hem klaegt,
 en syn stil swygentheyt,
 doet de minsaemheyt,
 tot een ider groeyen,
 niemand en moet van hem zyn beschaemt,
 want noyt en heeft hy niemant genaemt,
 nochtans hy heeft menig nagt,
 de gangers afgewagt,
 al van vrouw Venus jagt.

6

Geen Kleermaeker vn hem klaegt,
 dat hy een kleed te borgens draeg,
 Schoenmaekers fyn van sné,
 die pryzen ook mé,
 zynen goeden handel,
 Kuypers ende Metsers geel present,
 schoon zy met zynnat niet zyn content,
 pryzen hem nog te gaer,
 en seggen hy is klaer,
 en het gedrag de vaer,

8

Gy Cretiquers met momus schaer,
 gy midas kinders al te gaer,
 neemt hier aen hem een leer,
 want 't is meerder eer,
 swygen als veel spreken,
 als gy ider laet in ruste en vré,
 gelyk ons Pieterken van dese sté,
 zult gy worden bemint,
 en elk sal wel gesint,
 u houden voor zyn vrindt.

EYNDE. Door Josephus Sadones Componist
 woonende Tot Geeraerdsberge.

4. "TESTAMENT VAN SADONES." gevonden in zyn Lessenaer, in October, ten jare 1817, door hem opgesteld in september 1816, achttien dagen voor zijn dood, volgens eigene ondertekening.

STEMME: - Reviens, cruels Epoux.

1

Myn ziel nadert de eeuwigheid,
 D'ouden Sadones die gaat sterven,
 Ziet hier myn testament bereid,
 'T gon ik laet aen myn' vrienden erven,
 'K heb acht en dertig jaren tyd,
 In Vlaend'ren en Brabant te gader,
 Myn leege werkskens uitgebreid,
 Maer nu komt my de dood gauw nader,

3

'K schenk u ô deugdzame Johan,
 Myn vrouw, thans dry en dertig jaren,
 Sadones, uwen vriend en man,
 Wyl hy naer d'eeuwigheid moet varen,
 Dry kinders die wy kweeken 't saem,
 Die ons van zeven zyn gebleven,
 Waervan gy draegt de moedersnaem,
 Dat zy u ondersteuning geven.

5

Ik schenk, dat 't in myn macht bestond,
 Aen u, Keizers en koningen,
 Het aersch- en eeuwig vreê verbond,
 Dat u nooit geene vrack komt dwingen.
 Voors dat alle ander overheid,

2

'K schenk aen u telgen ,alle dry,
 Myn vrouw, uw' allerbraefste moeder,
 'K beveel die aen u, staet haer by !
 Zy was zoolang uwe behoeder.
 Denkt, kinders, welk een pyn en smert,
 Die moeder voor u heeft verdragen,
 Peist hoe z'ÿ drukte, aen haer hert,
 In uwe teedre jonge dagen.

4

'K schenk u ô kinders, met malkaer,
 Benevens u, al myne bloedvrienden !
 Al de ziels- en hertsvreugd te gaër,
 Waerdoor gy stadig vreê kond vinden;
 Dat nooit geen afgunst of van nyd,
 O kinders, in uw hert komt wonen,
 Dat geen slange u bestryd !
 O teedre dochter ! ô twee zonen !

6

'K schenk 't zienlyk hoofd der heilige kerk
 Gods stadhouder: den Paus van Rome,
 Dat, door zyn vlyt, de deugd versterkt,
 Dat allen sterv'ling ingenomen,
 Zyn voor de wet van Godes zoon,

Heeft zorg voor zyne onderzaten
Betrachten hun geluk altyd,
En den werldschen heblust haten.

7

'K schenk u, myn wensch van aerdschgeluk,
Hierna, het eeuwig; vaders, moeders,
Dat d' hemel u behoud van druk,
Benevens u, zusters en broeders.
'K schenk door myn wensch aen baes, basin,
Waer dat ik meermaels kwam vernachten,
Het aerdsch en het eeuwig gewin,
Dat zy den weg der deugd betrachten.

9

'K schenk door wensch die in deugden praelt,
Gestatig die te blyven eeren,
En wie is van 't recht pad verdwaelt,
Dat zy hun haest mogen bekeeren.
Want wanneer ons sterfuer komt aen,
Hoe ook de boosheid is der menschen,
Is het om 't hebben wel gedaen,
Dat men ziekoogende komt wenschen.

Voorts aen de zielherders te gader,
Dar zy den weg naer 's hemelstroom,
Wyzen aen kinders, moeders, vader.

8

Adieu ! brave reizigers te saem,
'K schenk u, door wensch, wel te verkoopen,
Betracht door deugden, eer en faem,
Waermeê gy 't zielnut mogt verhoppen,
'K schenk u, myn wensch, ô dichtersry !
Deugd en leer uit uw pen te vloeijen,
Dat uwen naem ontsterfelyk zy,
Wilt alle ontstichtinge verfoeijen

10

Adieu ! ik vraeg vergiffenis,
Aen wie ik ooit heb iets misdreven,
Dat geenen haet hun doelwit is
Ik stack, haest eindigt hier myn leven;
Bid voor my, ouderdom, jonkheid,
Op dat wy, vreugdiglyk, te samen,
De blinkende Dry-Eeuwigheid,
Leven in eeuwigheden, amen.

Te bekomen by LAMBIN-GELDHOF, Drukker en Boekverkoper,
Groote Markt, 14 en hoek der Dixmudestraet, te Yperen.

5. "ANDER GEZANG" - De dichter schetst ons nagenoeg in dezelfden toon de gewaarwordingen van het schoone geslacht en op de

STEMME: Ramon ici.

1

M' hoord de Neerlands Meyskens singen,
Met een lief en soet geluyd,
ô Wat aengenaeme dingen,
Nu is al ons lyden uyt,
Want de Vryheid,
Maekt ons verblyd,
En sal ons doen minnen,
Want ons Vryers komen af,
De liefde die lag in 't graf,
Wast en groeyd
Ende bloeyd, (bis)
Den dwang wort gans afgesmoeyd.

3

Thonia van by Dendermonde,
Seyde: ik heb beter gedaen,
Ik had eenen raed gevonden,
Om met mynen Pier te gaan,
In Mans abytt,
Ben ik in strijd
Geweest aen syne seyde,
Wy streden met yver goed,
Nevens 't moedig Fransche Bloed,
Doch het slaen,
Is 't gedaen,
Nu sullen wy trouwen gaan.

2

Onse Coba seyde al beven:
Ongelukkig is myn lot,
Mynen Jan is dood gebleven,
Maer doch pasientie met God,
Hy heeft syn bloed
Gestort met moet,
Voor de brave Natie,
'K heb van hem een soonjen kleyn,
Hy leert singen in het fyn,
G'eel verbleyd,
In deez' tyd,
Viva de schoone Libertyd.

4

Dan vielen zy aen het dansen,
En sy riepen al helyk:
Laet ons vlegten Lauwerkransen,
En dan roepen in 't publyk:
Vivat, viva
Ons Belgica,
En vivat ons Vryers,
Ons sacken syn meer als bon,
Vivat de Nation,
Die in 't Neerland,
Door 't verstand,
Heeft de Vryheyd vast geplant, (bis).

X. SCHREVEN OVER SADONES EN (OF) OVER DE VLAAMSE ROLZANGERS, UIT DE XVIIIe EN DE XIXe EEUW.

- C. Plron:** - Levensbeschrijving van Mannen en Vrouwen van België.
(Mechelen, 1860) p. 342.
- Bulletin du comité flamand de France, 1860, p.314.
- Frederiks Vandenbranden:** Biografisch woordenboek.
- Florimond Van Duyse:** Het oude Nederlandse Lied - 3 delen (Brussel 1903-1907).
- Jan Broeckaert:** - Iets over het oude Straatlid (Versl. en Meded. Kon. VI. Academie Taal en Letteren, Gent, 1895) p. 552-563.
- Nog iets over onze oude Liedjeszangers (id. 1818) p.31-38.
- De Vlaamsche Kunstbode - 1896, p.75-83.
- De Vlaamsche Kunstbode - 1898, p.277-291.
- J. Vercouillie:** in Biographie Nationale, tome XXI, col. 40-41.
- J. Muyldermans:** - Nationaal Bewustzijn (Versl. en Meded. Kon. VI. Acad. Taal en Letteren 1919, p.533-607).
- Sprokkelingen (volksliederen van einde 18e ot begin 19e eeuw (Versl. & Meded. Kon. VI. Acad. Taal en Lett., 1921, p.689-719).
- Edm. Vander Straeten:** Le théâtre villageois en Flandre, t I. p.132-135.
in "Triverius" jg. II, nr.2.
- Pol De Mont:** Onze Vlaamsche Componisten ofte Liedjeszangers in:
- Volkskunde III, 1890, p.25-39, 61-76, 85-95, 128-135, 194-204, 218-220.
- Volkskunde VIII, 1895, p.40-45, 63-74, 91-99, 111-118, 131-137,
159-166, 181-185.
- Volkskunde IX, 1896, 161-184, 223-229.
- Vincent Van Bossuyt:** - J. Sadones, zanger te Geraardsbergen in:
"Nieuw Leven in het arrondissement Aalst" jg. 1909
p.42-44, 105-107.
- "Jozef Sadones" in "Het Land van Aalst" XII, 1960, 2, p.100.
- Th. Sevens:** Reisjes in Zuid-Vlaanderen (Kortrijk 1901, D.F.nr.125, p. 100-101).
- H. Stalpaert:** Repertorium van volksliederen op vliegende blaadjes.
(Volkskunde LXI, 1961, p.49-92, 121-156).
- J. Grietens:** Het volkslied onder de Brabantsche Omwenteling.
(VI. Acad., Leuven, 1940).
- Dr. P. De Keyser:** Censuur en Tendens in Vlaamse Volksliederen uit de tijd v. Napoleon
(Oostvl. Zanten, 3e jg. nr.2, maart 1928 p.17-22;
nr. 3, mei 1928, p.33-39).
- M. Van Wesemael:** - Jozef Sadones, Liedjeszanger te Geraardsbergen.
(Oostvl. Zanten, jg.XLIII, 1968, nr.5, p.164-176).
- Gedenkschriften van den Oudheidkundigen Kring van het Land van Dendermonde, reeks III, deel 8, 1958-1959, nr.2, p. 238-242.
- Alb. Van Hageland:** Het edel kind van Napoleon.
Eigen Schoon en De Brabander, jg.XLII, 1959, p. 163-170).
- P. Bracke:** - Het Vlaamse volkslied onder de Franse Overheersing 1792-1815.
(Gent 1957).
- Straatzangers te Aelst, in Oostvl. Zanten jg.XXXVII, 1962, p.199-201.
- A. De Lattin:** Het Marktlid (Antwerpen 1943).
- W. Koninckx:** Twee kostbare Liederboeken. Een inventaris van 394 VI. Volksliederen uit de 18e en de 19e eeuw.
in: Versl. en Meded. Kon. VI. Acad. Taal en Letteren - mei 1931.
- Jan De Schuyter:** Over rolzangers en rolzangliederen.
(Antwerpen 1911).

- K.C. Peeters:** Eigen Haard, Overzicht van het Vlaamse volksleven, 3de uitgave.
(Antwerpen 1963) p.167-202, 236-278.
- Prof.Dr. J. Smeyers:** Geschiedenis van de Letterkunde der Nederlanden.
deel VI: De Nederlandse Letterkunde in het Zuiden (Antw. A'dam 1975).
p. 451, 461-463, 468, 472, 483 noot 11.
- J. Morre:** Jozef Sadones in "Triverius 2" 1972, p.18-22.
- P.Marcel J.Van Kerckhoven:** Noemenswaardige mannen en vrouwen uit het rijke
verleden van Geraardsbergen, 1977, p.141-143.
- J. De Vuyst:** - Het moordlied in de Zuidelijke Nederlanden tot de XIXde eeuw.
(Aurelia Books, Brussel, 1976) p. 30,31,118.
- In "Het Land van Aalst" , jg.XXII (1970) p.89-96.
- Dendermondse Folklore.
Dienst voor Toerisme. Sted. Museum 1974, p. 71-78.
- F. Vos:** Marktzanger Jozef Sadones
(onuitgegeven licenciaatsverhandeling K.U.Leuven, 1977).
- Prof. S. Top:** - In Volkskunde 80 (1979) p.321-328.
- Op harpen en snaren (Antw. 1983) p.74-86.
- Komt vrienden, luistert naar mijn lied (Tielt 1985)
(Aspecten van de Marktzanger in Vlaanderen 1750-1950.
- Inleiding op de studiedag van het centrum van VI. Volkscultuur te Brus-
sel op 13.12.1981 (Het Marktlid in Vlaanderen).

(vervolgt).